

Звіт про громадське обговорення проєкту стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня зі спеціальності D7 Торгівля

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення:
Міністерство освіти і науки України.

2. Зміст питання або назва проєкту документу, що виносилися на обговорення:

Проєкт стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності D7 Торгівля (далі – проєкт Стандарту).

Розроблення стандартів передбачено статтею 10 Закону України «Про вищу освіту».

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності.

Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості вищої освіти та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ), результатів навчання за відповідними спеціальностями.

Громадське обговорення проведено у формі електронних консультацій. Проєкт Стандарту було розміщено на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України за посиланням: <https://mon.gov.ua/news/mon-proponuie-do-hromadskoho-obhovorennia-proiektu-standartiv-vyshchoi-osvity-pershoho-ta-druhoho-rivniv-z-spetsialnosti-d7-torhivlia>

Зауваження та пропозиції до проєкту Стандарту приймалися до (зазначається дата до якої проводилось громадське обговорення, є в оголошенні) на електронну адресу: standards.vo@mon.gov.ua

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні:

Впродовж встановленого для обговорення з громадськістю терміну надіслано зауваження та пропозиції від:

1. Бородіна Наталія Анатоліївна, доктор технічних наук, доцент кафедри охорони праці, цивільної та промислової безпеки КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Зауваження і пропозиції:

1) внесення до стандарту додаткової ЗК щодо управління професійними ризиками та приймання ефективних рішень з безпеки праці та здоров'я на роботі;

2) виключення зі стандарту ЗК 6.

2. **Омельченко Наталія Володимирівна**, кандидат технічних наук, професор кафедри товарознавства і торговельного підприємництва Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Зауваження полягало в пропозиціях щодо внесення змін до тексту проєкту стандарту в частині:

- 1) переліку назв освітніх програм;
- 2) працевлаштування здобувачів;
- 3) теоретичного змісту предметної області;
- 4) інструментів та обладнання;
- 5) редакції ЗК2, ЗК5, ЗК6;
- 6) викладу у новій редакції ЗК8;
- 8) редакції СК5;
- 9) вимог до оцінки кваліфікаційної роботи.

3. **Дорошенко Андрій**, кандидат економічних наук, доцент; **Дячков Дмитро**, доктор економічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій; **Світлична Алла**, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри підприємництва і права, Полтавський державний аграрний університет.

Зауваження полягало в пропозиціях щодо внесення змін до тексту проєкту стандарту в частині:

- 1) працевлаштування здобувачів;
- 2) змістового наповнення загальних компетентностей з урахуванням специфіки торговельної діяльності;
- 2) нової редакції ЗК2, ЗК5, ЗК6, ЗК8;
- 3) редакції ЗК1, ЗК2 на предмет врахування вимог інклюзивності.

4. Інформація про рішення, прийняті за результатами обговорення:

Під час доопрацювання проєкту Стандарту зауваження та пропозиції, отримані під час громадського обговорення, враховано частково.

Формулювання проєкту (терміни, словосполучення, фрази, формулювання)	Пропозиції щодо змін до тексту проєкту стандарту	Обґрунтування пропозиції щодо змін до тексту проєкту стандарту
Перелік назв освітніх програм Заклади вищої світи самостійно визначають назви освітніх програм з урахуванням вимог частини 6 статті 9 Закону України «Про вищу освіту»	Омельченко Н.В. Перелік назв освітніх програм Заклади вищої світи самостійно визначають назви освітніх програм з урахуванням вимог статті 9¹ Закону України «Про вищу освіту»	ПОГОДЖУЄМОСЬ Посилання на частину шосту статті 9 Закону України «Про вищу освіту» потребує заміни, оскільки цю частину виключено. Коректним є посилання на чинну статтю 9 ¹ «Освітні програми» Закону України «Про вищу освіту». <i>Частину шосту статті 9 виключено на підставі Закону № 3642-IX від 23.04.2024</i>
Працевлаштування на підприємствах усіх видів	Омельченко Н.В.	ПОГОДЖУЄМОСЬ

економічної діяльності у сфері торгівлі та бізнесу, науково-дослідних установах і закладах вищої освіти, в державних структурах.	Запропонована редакція зміни: «Працевлаштування на підприємствах і в організаціях усіх видів торгівлі, у комерційних підрозділах суб'єктів господарювання інших секторів економіки, а також у науково-дослідних установах, закладах вищої освіти, в органах державної влади та місцевого самоврядування (зокрема в підрозділах економічного, регуляторного та контролюючого профілю), а також на підприємствах державного та комунального секторів економіки». Дорошенко А., Дячков Д., Світлична А. Придатність до працевлаштування на другому (магістерському) рівні вищої освіти у частині «працевлаштування на підприємствах усіх видів економічної діяльності, у науково-дослідних установах і закладах вищої освіти» не підкріплена фаховими компетентностями, визначеними у проекті стандарту, а тому є необґрунтованою та недоречною.	з урахуванням методологічних неточностей та логіки побудови Національного класифікатора ДК 009:2010 (КВЕД); тлумачення сутності поняття «державні структури» та використання дефініцій, прийнятих в офіційному документообігу і нормативно-правових актах України. НЕ ПОГОДЖУЄМОСЬ Врахована пропозиція Омельченко Н.В.
Теоретичний зміст предметної області: теорії, поняття, принципи, концепції торговельної діяльності й організації торговельних систем, товарознавства та технічного регулювання торгівлі.	Омельченко Н.В. Теоретичний зміст предметної області: теорії, поняття, принципи, концепції торговельної діяльності й організації торговельних систем, товарознавства та технічного регулювання обігу продукції у сфері торгівлі.	ПОГОДЖУЄМОСЬ технічне регулювання в сфері торгівлі, без обігу продукції Технічне регулювання стосується насамперед продукції, процесів, послуг, а не «торгівлі» як виду економічної діяльності загалом. Тобто в торгівлі може застосовуватися технічне регулювання, але сама торгівля не є самостійним об'єктом технічного

		регулювання в такому формулюванні.
Інструменти та обладнання: інформаційно-комунікаційні та аналітичні системи, хмарні сервіси, інструментарій штучного інтелекту , спеціалізоване програмне забезпечення, спеціальні прилади та обладнання у сфері торгівлі	Омельченко Н.В. Інструменти та обладнання: інформаційно-комунікаційні та аналітичні системи, хмарні сервіси, інструменти штучного інтелекту для аналізу даних, прогнозування, підтримки прийняття рішень і цифрової взаємодії у сфері торгівлі, спеціалізоване програмне забезпечення, спеціальні прилади та обладнання у сфері торгівлі.	НЕ ПОГОДЖУЄМОСЬ , оскільки інструменти штучного інтелекту змінюються, залишаємо в редакції НМК
ЗК 1. Здатність спілкуватися українською мовою усно і письмово з питань професійної дослідницької та/або інноваційної діяльності, зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію зі складних тем. Для осіб з порушеннями зору, слуху, мовлення відповідні вимоги застосовуються з урахуванням можливостей таких осіб.	Дорошенко А., Дячков Д., Світлична А. ЗК 1. Здатність спілкуватися українською мовою усно і письмово з питань професійної дослідницької та/або інноваційної діяльності, зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію зі складних тем.	ПОГОДЖУЄМОСЬ Зазначене положення є важливим з позицій інклюзивності, однак його включення безпосередньо до формулювання кожної мовної компетентності є методологічно не зовсім коректним. Стандарт має визначати компетентності та програмні результати навчання, а не умови чи способи їх досягнення.
ЗК 2. Здатність спілкуватися з питань професійної дослідницької та/або інноваційної діяльності іноземною, зокрема англійською, мовою усно і письмово на рівні B2 CEFR. Для осіб з порушеннями зору, слуху, мовлення відповідні вимоги застосовуються з урахуванням можливостей таких осіб. Для осіб із порушеннями зору, слуху, мовлення відповідні вимоги застосовуються з	Дорошенко А., Дячков Д., Світлична А. ЗК 2. Здатність здійснювати усну та письмову професійну комунікацію іноземною, зокрема англійською, мовою, обговорювати проблеми, завдання та результати професійної діяльності у сфері торгівлі, працювати з міжнародними фаховими джерелами, діловою документацією та професійною інформацією.	НЕ ПОГОДЖУЄМОСЬ Врахована пропозиція Омельченко Н.В., без вказання рівня B2 CEFR. ПОГОДЖУЄМОСЬ Зазначене положення є важливим з позицій інклюзивності, однак його включення безпосередньо до формулювання кожної мовної компетентності є методологічно

урахуванням можливостей таких осіб	Омельченко Н.В. ЗК 2. Здатність спілкуватися з питань професійної дослідницької та/або інноваційної діяльності іноземною, зокрема англійською, мовою усно і письмово.	не зовсім коректним. Стандарт має визначати компетентності та програмні результати навчання, а не умови чи способи їх досягнення. ПОГОДЖУЄМОСЬ Зазначення конкретного рівня CEFR у формулюванні компетентності потребує окремого механізму його верифікації, спеціальних критеріїв оцінювання або результатів мовного тестування, що виходить за межі змісту самої компетентності.
ЗК 3. Здатність застосовувати наукові, зокрема математичні, інженерні й технологічні знання та/або методи у професійній діяльності та/або участі у суспільному житті.	Омельченко Н.В. ЗК 3. Здатність застосовувати наукові, зокрема математичні, інженерні й технологічні знання та/або методи у професійній діяльності.	ПОГОДЖУЄМОСЬ Формулювання «наукові, зокрема математичні знання та методи» – загалом прийнятне, але для торгівлі краще говорити про наукові, аналітичні, економіко-математичні та статистичні методи; «у професійній дослідницькій та/або інноваційній діяльності та/або участі у суспільному житті» – кінець виглядає випадково приєднаним. Участь у суспільному житті тут не дуже логічно поєднується з математичними знаннями, інженерією і технологіями.
ЗК 5. Здатність до саморозвитку, підтримки власного фізичного і ментального здоров'я, ефективного керування часом та інформацією, конструктивної співпраці з іншими, вирішення конфліктів, зокрема в інклюзивному та підтримуючому контексті, участі у суспільному житті, здобуття освітніх/професійних кваліфікацій.	Омельченко Н.В. ЗК 5. Здатність до саморозвитку, підтримання власної фізичної та ментальної стійкості, ефективного керування часом та інформацією, конструктивної співпраці, командної взаємодії й розв'язання конфліктів у професійному та інклюзивному середовищі. Дорошенко А., Дячков Д.,	ПОГОДЖУЄМОСЬ <i>Soft skills</i> стосовно «підтримки власного фізичного і ментального здоров'я та сприяння іншим у такій підтримці» немає прямого стосунку до базових компетентностей магістра торгівлі, а, радше, є сферою психології, соціальної роботи або управління персоналом. НЕ ПОГОДЖУЄМОСЬ Врахована пропозиція Омельченко Н.В.

	Світлична А. ЗК 5. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя, ефективного управління часом та інформацією, командної роботи, конструктивної взаємодії та професійного розвитку.	
ЗК 6. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства на основі усвідомлення цінностей громадянського (вільного демократичного, інклюзивного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина, розуміння соціальних, економічних, політичних концепцій і структур та глобального розвитку і стійкості, брати участь в організації національного спротиву, захищати Батьківщину, здійснювати професійну дослідницьку та/або інноваційну діяльність із дотриманням принципів професійної етики та неприпустимості корупції.	Бородіна Н.А. Виключити зі стандарту ЗК 6. Омельченко Н.В. ЗК 6. Здатність діяти як відповідальний громадянин і фахівець, реалізовувати свої права й обов'язки на засадах верховенства права, демократичних цінностей, поваги до прав і свобод людини, інклюзивності, професійної етики, доброчесності та неприпустимості корупції, а також усвідомлювати соціальну відповідальність професійної діяльності в умовах сучасних суспільних і безпекових викликів. Дорошенко А., Дячков Д., Світлична А. ЗК 6. Здатність діяти на основі громадянських цінностей, принципів верховенства права, професійної етики, соціальної відповідальності, доброчесності та нетерпимості до корупції у професійній діяльності.	НЕ ПОГОДЖУЄМОСЬ Врахована пропозиція Омельченко Н.В. ПОГОДЖУЄМОСЬ Надмірне нагромадження різних смислових блоків. В одному реченні поєднані громадянська, правова, політична, оборонна, етична, антикорупційна та професійно-дослідницька компетентності. Це важко сприймається й погано вимірюється як компетентність. НЕ ПОГОДЖУЄМОСЬ Врахована пропозиція Омельченко Н.В.
ЗК 7. Здатність діяти творчо, ініціативно та наполегливо при вирішенні проблем, критично мислити, діяти у співпраці, планувати та керувати дослідницькими	Омельченко Н.В. ЗК7. Здатність творчо, ініціативно та наполегливо розв'язувати професійні проблеми, критично мислити, працювати в	ПОГОДЖУЄМОСЬ з урахуванням важливості для спеціальності Торгівля розгляд проєктів, які мають «соціальну, економічну та/або інноваційну

та/або інноваційними проектами у сфері професійної діяльності, які мають культурну, соціальну чи фінансову цінність.	команді, планувати та керувати дослідницькими проектами, що мають соціальну, економічну та/або інноваційну цінність у сфері професійної діяльності.	цінність», а не «культурну, фінансову».
ЗК 8. Здатність жити і здійснювати професійну дослідницьку та/або інноваційну діяльність у мультикультурному та мультилінгвальному середовищі на основі розуміння та поваги до того, як ідеї та сенси творчо виражаються та передаються в різних культурах і через низку мистецтв та інших культурних форм, розвивати і застосовувати власні ідеї у професійній дослідницькій та/або інноваційній діяльності з відчуттям свого місця або ролі в суспільстві у різний спосіб та в різних контекстах.	Омельченко Н.В. ЗК 8. Здатність здійснювати професійну діяльність у мультикультурному й мультилінгвальному середовищі на засадах поваги до культурного різноманіття, розуміння різних способів вираження ідей, цінностей і смислів, а також усвідомлення власної ролі в суспільстві та професійному середовищі. Дорошенко А., Дячков Д., Світлична А. ЗК 8. Здатність здійснювати професійну комунікацію та взаємодію у мультикультурному й мультилінгвальному середовищі на засадах поваги, толерантності, етичності та ділової культури.	ПОГОДЖУЄМОСЬ Наявне поєднання одразу кількох різних компетентностей: міжкультурної, іншомовної, дослідницької, інноваційної, творчої, громадянської та самоідентифікаційної виглядає перевантаженим, важко сприймається і погано вимірюється як компетентність. НЕ ПОГОДЖУЄМОСЬ Врахована пропозиція Омельченко Н.В.
СК 5. Здатність виявляти та управляти невідповідностями якості, безпечності й простежуваності товарів і послуг.	Омельченко Н.В. СК 5. Здатність управляти процесами виявлення, аналізу та усунення невідповідностей товарів і послуг установленим вимогам щодо якості, безпечності та простежуваності.	ПОГОДЖУЄМОСЬ Сприймається як «управляти невідповідностями якості, безпечності й простежуваності». Якості, безпечності і простежуваності не можуть бути притаманні «невідповідності». Невідповідність виникає тоді, коли товар, послуга, процес або документація не відповідає встановленим вимогам.

		Відповідно до ДСТУ ISO 9000:2015 п.3.6.9 невідповідність (nonconformity) - це невиконання вимоги (3.6.4).
СК 6. Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проєктів в діяльності підприємств торгівлі.	Омельченко Н.В. СК 6. Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проєктів у сфері торгівлі.	ПОГОДЖУЄМОСЬ «У діяльності підприємств торгівлі» - формулювання вужче, бо прив'язує компетентність лише до підприємств торгівлі. Але спеціальність D7 Торгівля може охоплювати не тільки підприємства, а й торговельні системи, електронну торгівлю, омніканальні моделі, логістичні й закупівельні процеси, консалтинг, експертизу, державні чи інституційні структури.
	Бородіна Н.А. ЗК. Здатність управляти професійними ризиками та приймати ефективні рішення з безпеки праці та здоров'я на роботі	НЕ ПОГОДЖУЄМОСЬ Додавання загальних компетентностей суперечить обраному підходу брати за основу Рекомендації Ради ЄС до ключових компетентностей.
«Кваліфікаційна робота має передбачати самостійне або у складі групи розв'язання... »	Омельченко Н.В. «Кваліфікаційна робота має передбачати самостійне розв'язання актуальної задачі дослідницького або інноваційного характеру у сфері торгівлі. У разі виконання роботи в межах колективного проєкту має бути чітко визначений індивідуальний внесок здобувача »	НЕ ПОГОДЖУЄМОСЬ Ускладнює або унеможливорює чіткий вибір критеріїв оцінки індивідуального внеску кожного здобувача.